

„Тогава, продължава Селимински въ своя Исторически споменъ отъ 1855 г., наистина престанаха всички национализми. . . Всички имаха единъ общъ символъ — честния кръстъ, и единъ общъ лозунгъ — „сражай се за вѣрата и отечеството“. Нашиятъ народъ тогава забрави всички нанесени нему беди отъ гръцкитѣ фенерски владци и подаде ржката си откровено, за да се съедини съ другитѣ християни противъ общия врагъ“. Разбира се, фанариотитѣ замисляли още отъ самото начало да използватъ единението на мисли и блѣнове за въ полза на своята система и на гръцкото величие, понеже навредъ въ Балканскитѣ земи въ черкви, училища и преписка се слушалъ само гръцки езикъ, колкото той и да не билъ разбираенъ отъ широкитѣ народни маси. Но маси и първенци вѣрвали наивно въ священата целъ, чертаяна отъ гръцкитѣ хетеристи. „Всѣки български градъ тогава имаше готови хероитѣ, които да се жертвуватъ за свободата на България. . . Цѣлиятъ ни народъ се раздвижи и изложи твърде много въ опасностъ. Това нѣщо гръцкитѣ исторически свършено премълчаватъ, като даватъ едно име „гърци“ на всичкитѣ народи, съучастници въ общата борба: българи, сърби, черногорци и албанци. Но критическата история знае всичко това истински. . .“ И на друго мѣсто, въ сѣжитѣ исторически бележки: „Гръцката *Φιλική εταιρία* се простираше изъ цѣла България и Ромъния и се стремѣше да повдигне въ общо възстание всичкитѣ народи въ Турция, което нѣщо и стана въ 1821 (25 мартъ). Хетерията приготвяше всичко за себе си. Християнскитѣ народи, понеже имаха общи интереси, искаха само да изпждятъ турцитѣ изъ страната си, безъ да мислятъ за бждещето. Следователно, изглежда, че християнскитѣ народи щѣха да служатъ просто като слѣпо оръдие за щельта на хетерията. . . Така и стана. Нашитѣ дружини се сражаваха, нашето отечество пострада, а възкрѣсна само Гърция, която, безъ да се черви, издаде закони, споредъ които нероденитѣ въ освободенитѣ провинции се считаха чужденци, макаръ гърцитѣ да бѣха добили всичко съ помощта на тѣзи чужденци“. Иматъ ли нужда отъ насъ, гърцитѣ ни наричатъ братя; свършатъ ли си работата, обявяватъ ни за чужденци и дори ни шпиониратъ въ полза на турското правителство, ако не интригуватъ противъ насъ предъ европейскитѣ сили, особено откакъ взехме да проявяваме по-силно националното си